

דברי הימים

חדשות העבר

Chronicles
NEW OF THE PAST

193 C.E.

ב' במר חשוון, ג'תתקפ"ה ליצירה

גליון 11

800 מילין ב-40 יום!

מסע הבזק של הקיסר מווינה לרומא

מאת סופרנו המדני

ברביטניה, פאנוניה וסוריה — לא הכירו ב"קיסר" החדש התכוננו לכיבוש השלטון. כוחותיהם של יגור, סחירוס ואלבינוס היו בדרך כלל שחיים. יגור זכה לתמיכה כללית מכוב ועד לים האדריאטי. אך הוא נשאר יושב בחיבוקידיים ונהנה מהחיים באנטיוכיה. גם אלבינוס לא מצא לנתון להחטו ורק סחירוס הבין את המצב דבצע. הוא הבין שהמציאות אשר יופיע ראשון בדרך — סחירוס לזכות בשלטון הם הדגולים ביותר. והוא זכר גם את דבריו של אוגוסטוס, שצבא פאנוני יכול תוך עשרה ימים להופיע בשערי רומא.

לפי כל הידיעות המגיעות עות מרומא מתבסס והור לך שלטונו של הקיסר סוירוס מיום ליום על אף העדרו מבירת האימפריה. אלבינוס, המתחרה האפשרי השני לכתר ה"קיסר, החליט לעמוד למצד הצד ולא להצטרף למתחרה מס' א', ניגור. בכך נחרץ גורלו של ניגור — אף על פי שהוא ממשיך עדיין במלחמתו.

הנהגה דרך חייו של השליט החדש:

הקיסר לוציוס ספטימוס סחירוס נולד לפני 48 שנה בלפטיס מגנא אשר בפרובינציות אפריקה. למשפחה סחירוס פונית.

פרוטומה של אשת הקיסר

הוא הונך מילדותו על אגודת עמו, על מעללי תנכיים — ודמותו של זה היתה לו לגר בדרך חייו. כשידל למד לאטינית (תשעה הפונטיות, הודומה לארמית היא 'שפת אמו') ושאר מדעים, ואחר כך עבר לרומא. שם נתעלה בעזרת ודו וטיפוס מדרגה לדרגה בשלבי הקריירה, מבלי לזנוח כל אשדות של לימודים. כשגרע הקיסר פריטיאקס ע"י חיל הפרטוריאנים, היה סחירוס מור של פאנוניה, ולרשותו עמדו שלושה לגיונות מובחרים.

ברומא העיו הפרטוריאנים למכור את כתר הקיסר במכירה פומבית לסינור העשיר דידיוס יוליאנוס. שלושת המצביאים הרומיים הגדולים

ביזנטיון מתגוננת נגבורה

המדע מסייע בהגידת האויב

כוחותיו של סוירוס הגבירו את המצור על ביזנטיון, אולם אין סיכויים רבים לנצחון מהיר. מומחים צבאיים סבורים שכיבוש העיר המבוצרת באופן יוצא מן הכלל לא יושג אלא אחרי שנתיים או שלוש שנים.

הוטל איסור על גידול בהמה דקה

מה שלא עשתה יד אדם ורגל בכרי ישמעאל עושות ידי רודפי בצע מישראל ורגלי הבהמה הדקה כשם שגולן אותה — במלים אלו פתח הנשיא את הדין על הצעת החוק לאסור על גידול בהמה דקה בארצנו הקדושה. ואכן, בשנים האחרונות מתקדמות חלקות אדמה רבות לא רק ביהודה המופקרת והחלוקה, כי אם גם בגליל. כשם שלמנע עגל הוהב פרקי אבותינו החוטאים את צדיהם מעל הים, כן מפקדים הם היום את הארץ מעדיה, מדיקה, מערותיה, עצניה נגדיים יותר ויותר. שריהם נא נגלים.

סוירוס הנחיל מפלה כפולה לנוחות ניגור הקרב המכריע — באיסוס

שרות "דברי הימים"

צבא הקיסר סוירוס הנחיל שתי מפלות גדולות לצבא ניגור, שליש מחוזות רומי שבאסיה ואפריקה, הותבע לעצמו את כתר הקיסרות. כוחות ניגור הוכו מכה ניצחת בקיזיקוס שבקרבת ההלספונט ובניקאה שבביתנייה, ולגינותיו הדנוביים של סוירוס חוצים את אסיה הקטנה בכיוון איסוס פרשנים צבאיים רומיים יותר.

הקיסר סוירוס

ניגור מביעים את הדעה, כי באיסוס, המקום בו הוכרע לפני 526 שנים גורל מורח ומערב רב בקרב המכריע בו ניצח אלכסנדר מוקדון את דריוש השלישי מלך פרס, יוכרע בזמן הקרוב ביותר גורל השלטון בקיסרות רומי. אולם כבר כיום נשיא בישראל, יתיב בקיזיקוס בצד פורקי עול, וחקיק ק? מאין יבוא עזרו?

לא באה לו עזרה. החוסים עמד באיור, ואף רבי שישב בראש, לא צע ולא וע. והרי דבר כזה לא יעמוד למנין, זו ר' אלעזר ממקומו יוצא כשהקהל מפנה לו מקום. אם מפני כבודו, אם מפני כבוד אביו, ואם כדי להמנע ממנו, כי היתה זו כיצאת מנודה.

ולמעשה כבר כיום אין לניגור כל שליטה עליהם. פרשנו הצבאי כותב: כוחותיו של סוירוס הצליחו לשבור ללא מאמץ רב את קו ההגנה הראשון של ניגור, ניקאה-קיזיקוס, לאחר שניגור לא השכיל לנצל את יתרונ שלטונו על חוף פרופונטיס (ים השיש) ולסכל את הציתת ההלספונט על ידי יריבו.

ניגור לא הצליח ליצב קווי ההגנה נוספים עקב רפיח כוחו. תינו מבחינה אירגונית ובמבנה רות רבה למדי הוא מאבד את האהדה שהאוכלוסייה של אסיה הקטנה רחשה לו.

תקוותו האחרונה היא — שמה יכשל סוירוס באיסוס. איסוס שוכנת במבואות ה"המערב" שערים הקיליקיים — המערב רים החומים היחידים בין הים ההרריים שבגליל צבא סוירוס המתקדם לעבר הפרת או הייר. דן. מגמתו של ניגור להפיל את סוירוס בפת. כשם שנפל דר' יווש מלך פרס. אולם הסיכויים להיות "דריוש רומאי" הם דוקא לניגור ולא ליריבו.

מאותר מדי

אגרת הבת אמונים לניגור ומת נות המיעדות לה, נתמסר בעת חפוש שנערך אצל שירת סחירוס על ידי שמורות צבא רומיים בקרבת קיזיקוס. האגרת נכתבה על ידי נכבדים מצריים והיא מחזקת את דיו של ניגור במלחמתו נגד סחירוס ומבשרת את אמונתם של כל חושבי העתידות. האגרת והתנחלות החומים ואילו לשירה התירו להמשיך.

מתיירה יכול שביעית מכל האדמות אשר רוב תושביהן נכרים, דהיינו בית שאן, בית גוברין, קיסרין וכפר צמת.

רבי שמעון בר יוחאי ואמר: לא יאזן כזאת בישראל. עובר על אי סדר מדאורייתא אין מקילין בדינו. שאל הנשיא את ר' פנחס: ומה יעשה עולב זה? מה ששעה לא עשה כי אם להחיות את נפשו. "קוב הדין את הדין" — גורעין פנחס בן יאיר ועיניו בעיני רבי. רבי — אני מבני בניו של הלל. אני ותי בהם — נאמר — ואל שמונת בהם. "אין אתה מניו אף אות מן התורה" — רבי.

ר' אלעזר בן רשב"י גורש מהסנהדרין

האשמה: שיתוף פעולה עם הבולשת הרומית

מאת כתבו לעניי הסנהדרין

צפורי. — ר' אלעזר, בנו של ר' שמעון בר יוחאי, גורש אתמול מהסנהדרין בעון שיתוף פעולה עם שלטונות רומי בחטיפתם ומאסרם של מורדים יהודיים. ר' יהודה הנשיא, שישב בראש, לא התייצב לימין המגורש, וכך נתן חוקף לגירוש מבלי לחוות את דעתו.

לגיסות רומי ולמוכסיהם. והנה גם ידוע היה שר' אלעזר היה מוסר בעיניו כה ענין כשיתוף פעולה עם רומי יכול להביא על המתחבטים פסקדין מות מטעם השלטונות בקיסרי, ועל כל פנים דיו מבדי לבטל את היחסים הטובים בין נשיאנו לבין הרומאים. הגירוש בר צע על ידי ר' שמעון בן קרתה הישיר, שלא חשש לחייו, וכשראה ר' אלעזר שכל חברי הסנהדרין שותקים ואינם מנסים להגן עליו — יצא כמנוה בראש מורד.

כשקם ר' יהושע בן קרתה על רגליו, פסקו רבים אם יוכל את רשות הדיבור לפני בירור הענין שבסדר היום. אך מצות "הדתה גלי וקר" מחייבת גם נשיא ואפילו מלך בישראל. ורבנו הקדוש התיר לו לדבר.

חלש חלש קולו של ר' יהושע בן קרתה, כבא מפרקיהם, כבא מימים גדולים אלה של ר' עקיבא חברו, אך מליו קבוצות ובורות: "לא אעזב ליון בבית הגדול הזה יחד עם עוכרי ישראל".

רעד עבר בכל האולם והמיהה רבה, וקריאות מכל צד: "מיהו זה?"

"מיהו זה?" — שאל רבי, אך ניכר היה כי בקולו אין המהמה ולא הפתעה, כי אם שאלה רשמית.

ר' שמעון בן קרתה לא פנה לרבי, כי אם יצא מכסאו נגש אל מקום מושבו של ר' אלעזר בנו של ר' שמעון בר יוחאי ושאל: "עד מתי אתה חוסר ענוו של אלהינו להריגה?"

כרעם כיום בהיר נפלה השאלה. הדבר לא היה בגדר סוד כי ר' אלעזר בנו של ר' שמעון בר יוחאי, אשר התחבא יחד עם אביו שלש עשרה שנה במערה מפני בלשי מלכות וימי אשר דגום למות על מר דעתם ועל המרידה את העם, הוא ר' אלעזר זה. ונעשה לאיבים הגדול של כל אותם מורדים המשושטים בבריית גוברין ויהודה, בין אמאוס לטור מלכא, ומציקים להם

העם מברך את הנשיא

עם רב בא הבוקר לברך את רבי יהודה הנשיא בברכת בוקר טוב, אם כדי לראות מה רושם עשו על רבי המאורעות הגדור ליום בעולם הקיסרות, אם כדי היקרה שקבל לפני שנה ממלך הפרתים רבים ראו בכך סימן שעדיין ממשיך רבי ביחסיו הטובים עם מלך חזק ואידי זה על אף עמידתם של הפרתים נגד רומי. מנעול העזר על מוליות השעם שיוו חן לפעמי הנשיא. משינויים מאד הם שני שומרי הראש (אומרים בני גרמן הם) משינוי צדדי, כשני סומטר מים מטייל אימה.

משני צדי המדרגות עמד העם שבא לברכה. החל מר' חייא (משום מה עדרו היום שני בניו של ר' חייא — יהודה וחזקיהו?), וכלה באחרון ארטיס אשר בא לצפורי לראות פני אדוניו. הנה שליו נציגין עשירי גלמיות בבליות והנה סוחר יהודי מרד מן ששערי עשירי קומי, תלמידי חכמים עשירי טליתות ופשוטי עם בתלוקים.

עם הגליל, רוכלים מלוד, ארטיס מבית שאן, יראי שמים מלודיקא וגרים מתורב, כולם עומדים ומרכינים ראש ביראה רבנו הקדוש (נולד ביום מותו של ר' עקיבא) וקוקו וצועד על דרכו לסנהדרין.

הנה העני ורעה עברה בכל. בן דורו של ר' עקיבא העני פניו כל הופנו אל ר' אלעזר, הוא הוריד ראשו מפני מבט האש של חזקיהו ואמר: — רבי, קוצים אני מכלה מן הכרם. הטיח ר' יהושע בן קרתה:

חלש חלש קולו של ר' יהושע בן קרתה, כבא מפרקיהם, כבא מימים גדולים אלה של ר' עקיבא חברו, אך מליו קבוצות ובורות: "לא אעזב ליון בבית הגדול הזה יחד עם עוכרי ישראל". רעד עבר בכל האולם והמיהה רבה, וקריאות מכל צד: "מיהו זה?" "מיהו זה?" — שאל רבי, אך ניכר היה כי בקולו אין המהמה ולא הפתעה, כי אם שאלה רשמית.

ר' שמעון בן קרתה לא פנה לרבי, כי אם יצא מכסאו נגש אל מקום מושבו של ר' אלעזר בנו של ר' שמעון בר יוחאי ושאל: "עד מתי אתה חוסר ענוו של אלהינו להריגה?"

כרעם כיום בהיר נפלה השאלה. הדבר לא היה בגדר סוד כי ר' אלעזר בנו של ר' שמעון בר יוחאי, אשר התחבא יחד עם אביו שלש עשרה שנה במערה מפני בלשי מלכות וימי אשר דגום למות על מר דעתם ועל המרידה את העם, הוא ר' אלעזר זה. ונעשה לאיבים הגדול של כל אותם מורדים המשושטים בבריית גוברין ויהודה, בין אמאוס לטור מלכא, ומציקים להם

רבי דורש הפסקת יצוא מצרכי המזון

בגלל מצב החירום לאחר שנת הברות שעברה עלינו ולאחר שנה סנהדרין, למרות תביעתו של הנשיא, לא השכימה לבטל לחלוטין את דין השביעית הקדושה. נמסר לסופרנו כי הנשיא יציע לאסור על יצוא כל מה שיש בו חיי נפש, כגון יינות, שמנים וסלתות.

מדבר זה יסבלו יצרני היינות ותשמנים, כי הביקוש לשמן זית ארצישראלי גדל והולך, שכן אין עוד כמותו לשיב.

בבבל משתמשות בשמן שומשומין, במדי בשמן אגוז, במצרים — צמר ית. על כן רבו הקופצים על שמן שלנו. אך רבי חקיק בדעתו לאסור על היצוא הזה.

הותר לעומת זאת להמשיך ביצוא אפרסמון ממבירות עין גדי, שכן אין בו מאכל נפש. אף אפרסמון שלנו נתפרסם בעולם כי לא בא עניו כבושם הזה. כל הנסיונות שעשו הרומיים להחליף את מלטיס האפרסמון היהודיים בנכרים לא הצליחו, כי אכן מלאכת מחשבת ממש היא זו.

העם מברך את הנשיא

עם רב בא הבוקר לברך את רבי יהודה הנשיא בברכת בוקר טוב, אם כדי לראות מה רושם עשו על רבי המאורעות הגדור ליום בעולם הקיסרות, אם כדי היקרה שקבל לפני שנה ממלך הפרתים רבים ראו בכך סימן שעדיין ממשיך רבי ביחסיו הטובים עם מלך חזק ואידי זה על אף עמידתם של הפרתים נגד רומי. מנעול העזר על מוליות השעם שיוו חן לפעמי הנשיא. משינויים מאד הם שני שומרי הראש (אומרים בני גרמן הם) משינוי צדדי, כשני סומטר מים מטייל אימה.

משני צדי המדרגות עמד העם שבא לברכה. החל מר' חייא (משום מה עדרו היום שני בניו של ר' חייא — יהודה וחזקיהו?), וכלה באחרון ארטיס אשר בא לצפורי לראות פני אדוניו. הנה שליו נציגין עשירי גלמיות בבליות והנה סוחר יהודי מרד מן ששערי עשירי קומי, תלמידי חכמים עשירי טליתות ופשוטי עם בתלוקים.

עם הגליל, רוכלים מלוד, ארטיס מבית שאן, יראי שמים מלודיקא וגרים מתורב, כולם עומדים ומרכינים ראש ביראה רבנו הקדוש (נולד ביום מותו של ר' עקיבא) וקוקו וצועד על דרכו לסנהדרין.

רבי דורש הפסקת יצוא מצרכי המזון

בגלל מצב החירום לאחר שנת הברות שעברה עלינו ולאחר שנה סנהדרין, למרות תביעתו של הנשיא, לא השכימה לבטל לחלוטין את דין השביעית הקדושה. נמסר לסופרנו כי הנשיא יציע לאסור על יצוא כל מה שיש בו חיי נפש, כגון יינות, שמנים וסלתות.

מדבר זה יסבלו יצרני היינות ותשמנים, כי הביקוש לשמן זית ארצישראלי גדל והולך, שכן אין עוד כמותו לשיב.

בבבל משתמשות בשמן שומשומין, במדי בשמן אגוז, במצרים — צמר ית. על כן רבו הקופצים על שמן שלנו. אך רבי חקיק בדעתו לאסור על היצוא הזה.

הותר לעומת זאת להמשיך ביצוא אפרסמון ממבירות עין גדי, שכן אין בו מאכל נפש. אף אפרסמון שלנו נתפרסם בעולם כי לא בא עניו כבושם הזה. כל הנסיונות שעשו הרומיים להחליף את מלטיס האפרסמון היהודיים בנכרים לא הצליחו, כי אכן מלאכת מחשבת ממש היא זו.

העם מברך את הנשיא

עם רב בא הבוקר לברך את רבי יהודה הנשיא בברכת בוקר טוב, אם כדי לראות מה רושם עשו על רבי המאורעות הגדור ליום בעולם הקיסרות, אם כדי היקרה שקבל לפני שנה ממלך הפרתים רבים ראו בכך סימן שעדיין ממשיך רבי ביחסיו הטובים עם מלך חזק ואידי זה על אף עמידתם של הפרתים נגד רומי. מנעול העזר על מוליות השעם שיוו חן לפעמי הנשיא. משינויים מאד הם שני שומרי הראש (אומרים בני גרמן הם) משינוי צדדי, כשני סומטר מים מטייל אימה.

משני צדי המדרגות עמד העם שבא לברכה. החל מר' חייא (משום מה עדרו היום שני בניו של ר' חייא — יהודה וחזקיהו?), וכלה באחרון ארטיס אשר בא לצפורי לראות פני אדוניו. הנה שליו נציגין עשירי גלמיות בבליות והנה סוחר יהודי מרד מן ששערי עשירי קומי, תלמידי חכמים עשירי טליתות ופשוטי עם בתלוקים.

עם הגליל, רוכלים מלוד, ארטיס מבית שאן, יראי שמים מלודיקא וגרים מתורב, כולם עומדים ומרכינים ראש ביראה רבנו הקדוש (נולד ביום מותו של ר' עקיבא) וקוקו וצועד על דרכו לסנהדרין.

רבי דורש הפסקת יצוא מצרכי המזון

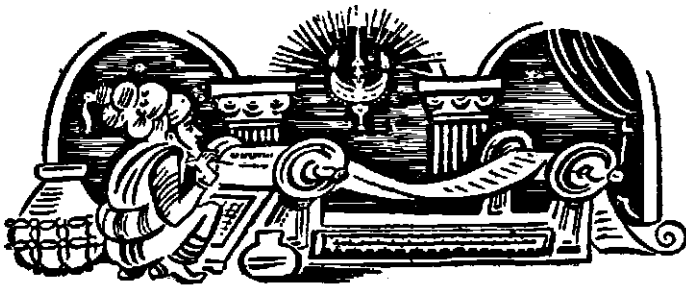
בגלל מצב החירום לאחר שנת הברות שעברה עלינו ולאחר שנה סנהדרין, למרות תביעתו של הנשיא, לא השכימה לבטל לחלוטין את דין השביעית הקדושה. נמסר לסופרנו כי הנשיא יציע לאסור על יצוא כל מה שיש בו חיי נפש, כגון יינות, שמנים וסלתות.

מדבר זה יסבלו יצרני היינות ותשמנים, כי הביקוש לשמן זית ארצישראלי גדל והולך, שכן אין עוד כמותו לשיב.

בבבל משתמשות בשמן שומשומין, במדי בשמן אגוז, במצרים — צמר ית. על כן רבו הקופצים על שמן שלנו. אך רבי חקיק בדעתו לאסור על היצוא הזה.

ש ש ה ס ד ר י מ ש נ ה

על המושבים בעט סופר

ששט סודי משנה, הוצאה שלמה ומשוקלת, העורך והמחבר — רבי יהודה בן שמוען הנשיא (רבי צפורה ארזי ישראל).

סוף סוף זכינו להוצאת הספר, אשר לו צפינו זה שנים רבות: הספר הכולל את תבנית התורה שבעל פה שלנו — ספר החוקים וארבעה חומים — אדם מישראל ולאומה הישראלית. כי עד עכשיו היו לנו רק קטעי הלכות ושבירי הלכות — מגלות מגלות ניתנו לנו ממדותיהם של הלל הזקן, או של שאמי וביתו, או של ר' עקיבא ור' ישמעאל, קטעי הלכות שהיו נמסרות איש מפי איש ויד הרבים לא שלטה בהן. הפעם ניתן לנו ספר מקיף, נרחב בבנינו וכולל בתוכו ספר לדרור ולדורות ישראל.

זכרו דברי היחיד בין הרבים, הגם שאין הלכה כמותו: משום שלבנות הלכות הבאים יוכל בית דין לקום, להסתמך על דעת אותו יחיד ולהתיר הלכה כמותו. בניגוד למה שהגו הדורות הקודמים: משמע, שבשיאנו כוונה ברורה היתה לנגד עיניו לשמור על יחידות של החוק הישראלי, לשמור על חיותה של תורתנו שלא תיהפך לערסלם למקוה מים עומדים ותהא תמיד בחינת המעין הנובע. ועוד המשנה ידע יפה להצניע את עצמו מתוך ענוות, שאין בה משום ביטול עצמי, אלא הוא מבליט את ידו ופניו של עולם; אבל פה ושם במקום שיש מחלוקת בין תנאים, רשם הוא "סתם משנה", הכוללת פסק דין והכרעה ליד דעת אחד התנאים החולקים, בלא לפגוע בכבוד הבר פלוגי. הא ע"י הבלטה יתרה.

רא וכל המאבד נפש את ישראל כאילו איבד עולם מלא. על כן קיימים במשנה, על ידי הלכות נוקצין וגולות וחבלות, גם הלכות צדקה, הלכות פסחא ולקט ושכחה הלכות המחיכות ואת המלח להחזיר את העבוס ללוותו העני — את הכר בליה ואת המה"רש ביום — וכל הדינים האלה שקולים. על כן קיימת הלכה במשנה, שעכ"רם שאמרו לבני עיר אחת: תוציאו אחד מכם ותסגירוהו לידנו להירג, הוא גם ספר הכיטופים הגדול, נפש אחת מישראל.

שירה באיצטלה של חוק
אך לא רק ספר החוקים הוא זה ולא רק ספר האמונה הצרופה הוא זה — אמונת-סניג' הוא גם ספר הכיטופים הגדול, הכיטופים לתפארת האומה.

בשליחות חשאית בירושלים

עברו הרבה ימים. רבי ישמעאל לא חזר ואיש בישיבת רבי יהודה בבית שערם לא רצה לזכור על כך. הבינוני את הסבה. אותו יום שהודיעונו כי סרדיוסות באו מפי סרי לחפש את רבי ישמעאל, נס תחרתי כמה ימים בעליית, שלא יודע להם, כי קרוב אני לרבי ישמעאל. רבי ומרי, איך? השבחת את תלמיך האהוב?

בינתיים מגיעות שמעות המרעיות דות את נפשי. קמים גירוי קודש לתמיס דבורם, בהר המלך ובסביר בות בית גוברין. היום שמעתי מפי רב אחא: "עתידין כל אומות הער לא לבגוד במלכות רביעית ולפנותה מאדמתה. ואין מגיחין לה לא כרך ולא מדינה, ורוחין אותה מאומה לאומה עד שמגיע לבית גוברין ומצאה שם מלך המשיח ומפלים לו המלכות". כל השומעים נודעו, ואחר כך הלחיפו מבטים ושקעו בדומיה עמוקה.

דברים מתרחשים... ושמעות מגיעות על אותו עולא ברקושו, או סתם ברדומא ויש קוראים לו בשם נכרים: קידוים. איש עוד לא ראהו, אך יספרו עליו כי מהיר הוא כבירק ועץ כארז, ולו פרשים רבים... ועוד מספרים על מלחמת גדולת שפרצו בסוריה; על אותו דוש יגבר שאמר ליהודים: אתם מבקשים להקל עול המסים ואני רוצה לנבות מס מהאיר שאתם שומעים, וכי את מלכם של הפרז, תימם אשר שלח מתה יקרה לרבונו הקדוש. ואולי זמם הלך רבי ישמעאל.

היום הייתי בירושלים. לא ראיתיך אלא בחלום. ואכן מיטב החלום הייתי לי ולכל בני עמי, את עיר ודוד המעשית; וקדש מלך בלשון מלכה; למען ולמען זכרך נשב שחתי ונתאבל ולמען נאחו באשר יגנו בארץ הזאת. לא נאבה לעקור לבבל, להמלט ממלכות הרשעה. נאבק קשה עם אחינו התקיים שם לעבר החורש ולקבוע דין והלכה בארץ, למען לא נגיהו רדוקים מפרך. ירושלים! למען קבוע את מרכז החיים של האומה לידך ולמען נגלה בכל עת ובכל שעה לחזור אליך!

הנה צעדי ברחובותי, ירושלים! לא רבים הם בני הדור שזוכו לכך! צעדי אחרי רבי ולקראתי באים ורבים רבים. רבי הלך וקופות, בך ברומית, ואני, שאני שולט בלשון זו, נגדתי אחרי. פחד גדול תקפתי אותו הפחד הארוך; עיר זו היא עיר רומית לכל פרשה ואין יהודים מצויים בה כלל. רבי נעצר למען והשקף ממולו, חומת אבנים כבהה התגשאה. בעיני רבי נקד דמעות, אך הוא הסב ראשו והמשיך ללכת. אמרתי לו: רבי ומרי, למה בכית?

הכונת המערבי היה זה, בני שרית תפארתנו הוא שבוני בידי עזרים והשכינה עיני שורה עליו. רגשותי פרוצו בי חשבתי שאפי ריחן בצעקה, אך הספקתי לשתום פי באגרופי שנשכתי עיני זוב דם. רבי ישמעאל הסתובב אלי, הבט עלי מבנה, כרומי ממש ואמר בטון תקיף:

מה לך?
מפחד אני, מורי!
חושא אתה, ככתוב: "מפחדו בציון חטאים".

הוא הדגיש את המלה ציון, וים של אהבה נשמע בקולו, בושה תקי מפני ציון שלי, אני, בן החשמונאים! מפחד! אכן חטא הוא. חטא ומשע אשר לא יכוסר.

היום הרת עולם. ארסום את המאורעות כסדרם.

יין ונכרים
ובכל זאת לא נסך
מהו?
פעם חש רבי במעין אמר: כלום יש אדם שירדע, מין תפוחים של נכרים — אסור או מותר? אמר לפני ר' ישמעאל בן ר' יוסי: פעם אחת חש אבא במעין וביבא מין תפוחים של נכרי של שן טהו ושהו ונתרמא. מצאו נכרי שהיו לו שלש מאות גרבי מין של תפוחים של שבצים שנה, שנה רבי ונתרמא.

את הנכרי הנה תצא גם אתה! וגם לו גדי יין כנהה וכהנה
הרי הוא
סוחר היינות תימוטי
במרכז השוק שבקיסרי
שתה והברא!

אותיות מחכימות

נצורים מייפיים
במדור "דעות ואמונות" של כתב העת היווני "לוגוס" המר פיע בקיסרי, באה ידיעה משור נה זו מפי סופר ירושלמי:

העדה הנוצרית מאשימה את היהודים בפרץ גס. בתרגום השבעים של ספר תהלים נאמר במירוש בפרק צ"ז:

אמרו בגוים ה' מלך מן הענין פסוק המבטח בפירוש על המשיח פסוק מצרפת. כדי למחוק את רושם התוכחה האת-מחוק היהודים מן המקור העב"ר את שתי המלים האחרונות. בירושלים שוכנים כידוע נוצרים ממוצא עכו"ם. כדאי לטמוע מה דעתו של אחד המינים "משלנו", על מלאכה נוצרית גסה זו. "המנן העץ הזה תאכלו?"

שמועה ספרותית סתומה
מפה לאון מתהלכות שמוי עות על מגילות סתרי אשר חכר ר' שמעון בן יוחאי בימי שבתו במערה. מגילות העוסות קות במעשה מרכבה ומעשה שני מאורות גדולים האירו לנו בתקופה שבין מותו של ר' עקיבא ועלייתו של ר' יהודה הנשיא. היו אלה שני תלמידיו המובהקים של ר' עקיבא: ר' מאיר ור' שמעון בן יוחאי.

ר' מאיר היה מאיר עיני חכמים בהלכה. ור' שמעון בן יוחאי — ר' עקיבא אמר לו: "אני ובוראך מכירין כותך". ואופיניו הדבר לרוח הזמן, שניגהם כללו יחד עם עמם מידה קשה של רומי, שניהם מררו בה שניהם הוכרחו לברוח ולהסתתר. כפי שמסרתי, נסע ר' מאיר לרומא כדי לפדות את אחותו ברוריה אשתו (שתיהן היו בנותיו של ר' יוניא בן תרדיון — אחו מעשרת הרוגי המלכות) מקובה של זונות. הוא שיתר אותה ע"י מותן שוחה, אולם אחר כך נתגלה הדבר לשל טוונת. יש אומרים שלא זה בלבד היה "חטא" של ר' מאיר כלפי השלטונות, שהרי לפני הידיעות שנסארו מאתו זמן נקט השלטון הרומי צעדים נמרצים ביותר לת' סיסתו: "חקקו דמותו של ר' מאיר על פתחה של רומי והכריזו: כל מי שיראה פרוצו זה — יתפטר סתור".

ספורים רבים מתהלכים על פתקאותיו של ר' מאיר, שכמה פה"מ מראוהו בלשי השלטון, רדפו אחריו — ועלה כידו להתחמק ול' הסתתר מפניהם.

עוד שלבסוף ברח ונכא בכלל. ר' שמעון בן יוחאי, תכרו של מאיר, ניהל תעמולה גלויה נגד פסורים רבים מתהלכים על פתקאותיו של ר' מאיר, שכמה פה"מ מראוהו בלשי השלטון, רדפו אחריו — ועלה כידו להתחמק ול' הסתתר מפניהם.

אם תורה — משנה למה?

קודם כל, הרי לפנינו ספר חוקים כולל — ספר המכיל את כל דרך חיינו של האדם הישראלי — את היחסים בין אדם למקום ובין אדם לחברו ואת היחסים בין אב לבתו ובין איש לאשתו, ואת מבנה היחידה המשפחתית ואת מבנה הקהלה. העיר, המדינה כולה וחוקיה ומשפטיה.

ואם ישאל השואל התם לשם כך למה בא הספר החדש — הרי כבר ניתנה לנו תורה שכתבה תורת משה, עליה אין לתוסף וממנה אין להוסיף? התשובה בתחורר מאלהי לכל מי שהגדירים לו דרכי תורתנו. כי תורתנו שכתבה סותמת יד תר משהיא מפרשת, מבסכה יד תר משהיא מגלה, מצטמצמת ברמו כל יותר משהיא מחוורת לכל נפש.

על כן — הואיל ודברי התור רה סתומים הם כרובם ואינם מפורשים פרטי הלכות — יש הכרח בספר חוקים מלא, ואילו זה של תורה שבעל פה, שרשיו נעוצים בתורת משה וממנה הוא יונק.

רבי חתם ולא נעל

יש להודות שר' יהודה הנשיא בחר כאן בדרך נפלאה, שעה שהוא מגלה לנו לא בלבד את הדעה המכרעת, אלא גם את חילוקי הדעות המרובים בים בין התנאים השונים ובין בתי המדרש השונים, כגון בית שמאי ובית הלל. ר' ישמעאל או ר' אליעזר ור' עקיבא, ר' מאיר ור' יהודה ור' יוסי.

מעולם אין הוא העורך, כרי פה עליו את דעתו. מעולם אין הוא מעלים ספקות ומחלוקות שהיתה קיימת בין אבות הלל, כה הוא מוסר את הדעות השור נות כמות שהן; ולא עוד, אלא שאינו מעלים גם דעה מיוחדת של יחיד, הגם שהרבים היו חולקין עליו ובידוע שיתיד רובים הלכה כרבים. ע"י כך השיג ר' יהודה הנשיא תכלית חשובה:

הוא מנע את הסנהה של ההאגנות החוק — סנהה הכי רוכה בכל מפעל של קודיפי" קציה (קביעת ספר חוקים), כי ר' יהודה הנשיא חזת את ההלכה, אבל לא נעל אותה, לא בעל את השער אחריו בפני התפתחות נוספת. הוא כיל את ההלכות בספר, אבל לא הקפיא אותן; ושאירן במצב שוטף, הניה לדריות הבאים לפתח את העינים ולשנותם לפי דרכי העל מן. ובמקום אחד (מאישות מס' עדיות) הוסבר הפירוש, למה

אזהרה
לבעלי הרכוש הנומש ביהודה
בתתאם להחוק הסיקריקין, בתיקון של ר' יהודה הנשיא, ניתנים לכם י"ב חודשים כל ב'ד לזכות קדימה לנאולת אדמתכם, או לזכות פיצויים בסך רבע המזיור.
בית הנשיאות
צפורה.

מעבדים

היפלוש המערב למזרח?

כיצד יתפתחו העניינים ומי יודע כמה שנים תמשך עבודת פרך זו.

נשללו זכויותיה של שכמ

בצו מיוחד שיצא מקיסר לאחר שהגיע לשם שליח מיוחד מהמסוף, נשללו משכמ כל הזכויות שהוענקו לה בעבר, בזכות המעוטה המצטרף למרד ברכובא (כידוע היתה יד שמוננים בכיבוש המבצר בלתי). הפעם לא עלתה להם יפה הקוביה ששחקו בה השומרונים. כנראה ששנאת יגור את היהודים היא שהבחיבה להם לסמוך עליו ולת מרד בו. ועתה היה להם הדבר לרועץ.

בנו של הקיסר הציץ ונפגע

למערבת, דברי הימים, הובא מכ תב שנתקבל ע"י אחד מתושבי צפורי מקרובי ברומא.

במכתב מאלף זה נאמר בין השאר:

על רקע הפחד הזה המלא כל יארה ברומא, שמא יחשדו בו שקיבל על עצמו את דת ישראל ונכנס לביתו של אברהם אבינו, דבר שהקיסר האחרון עוד החמיר בסעיף העונשין עליו ועד ספק דין ממת הגיע, תבין את המעשה שארע ואשר מדברים בו בכל מקום:

בנו של הקיסר סחירוס (שמו באר סיניוס קארקאלאה) איננו בסך הכל אלא בן שבט — וכבר ארעה לו תקלה:

החמיר עם בן גילו מאת המשיחות הרומיות האנורות (הקיסרית מנסה כמובן להכנס לחברה הרומית הסהורית), עזרו ימים מועטים וכן פוניארי זה החל לספספס בכני אמו אל אחת... ואיה נביא משה וכו'. ומדברים למעשים: הוא בוחל בבשר תזיר!

מיד התעורר החשד, וארמיה זו — כמובן שלא רצתה כי יחשדו בה שהיא לא רק קרובה גזע ממשפחת לבן, כי אם קרובה ברוח... חיש מהר הוזמן אבי הנער הרומי — תברו של בן הקיסר — ואחר חקי רה ודרישה, כשלא הוכח לו דבר, נצטחה להלקות בפומבי את בנו, על נטייה לאמונת "ההבל" של היהודים.

כיו היום האיררה ברומא, אשר מומן חולה להאמין באלהיה, כי נבונה היא מדי, אך אינה מעיזה יד ולתת כבוד בגלוי לאלהי האמת ועוד רבים הרבדים מעין זה יכולנו לספר לך, אלא שיפה השתקתה...

מזרים לקראת שלטון עצמי? אלכסנדריה — נודע כאן היום על פקודת סחירוס בדבר הקמת מוצעות עירוניות בכל ערי המחוז בצארים. תומכי יגור רואים בפקודה זאת "מצעץ פתיון לרכוש את לבם של בני מצרים ולהסתוות אחרי הכר בש מן המערב", כפי שהתבטא אחד מדובריהם באסיפת עם רבתי. הדבר קרה תכנס לתקפה רק עם כניסת סחירוס לאדמת מצרים.

ואלה המלכים אשר מלכו

אחר אדרינוס שחיק עצמות עלה על כסא הקיסרים בנו אנטוניוס פיוס, "החמיד" בלשון רומי. 23 שנים מלך ואחריו עלה על כסאו בנו מרקוס אברליוס הידוע כ"פילוסוף" ומחבר הספר "שיחות עם עצמי". 21 שנה מלך ואחריו עלה על הכסא בנו קומודוס. שתיים עשרה שנים מלך עד שנרצח בחור האמכני שלו מידי אדם שנסחר על ידי הסינאס והפטריואניס. המת נקשים בחור בפארמיניוס כקיסר. כעבור שלשה חודשים נרצח אף הוא. אחריו "קנה" יוליאנוס את הקיסרות בכסף מלא. ואו עלה סחירוס על רומא וכבש את כסא הקיסרות.

הלגיון הששי "לגיון הברזל"

ניסאיה — בטכס מיוחד כפרוים העיר, בהשתתפות כל היחידות שהשתתפו בטכס נגד יגור, העניק הקיסר אות כבוד ללגיון הששי: "לגיון הברזל", על הצטיינותו ב"קרבות בכיבוש העיר. להלן מדברי הקיסר לחילי הלגיון:

הלגיון הששי הונחה בקביעות בפרובינציה סוריה-פלשתינה הצפונית בדרכי המרד בארץ קשה זו. הצלחה זו גרמה לכך שחלק מהלגיון הועבר גם לנמדיה להגנת האימפריה. וכיום שוב שמכם, לגיונרים, מתנוסס לתפארת ולגבורה.

כפי שנודע יתור הלגיון לסוריה פלשתינה ויחנה במתנחה הגדולה בצפון, באמצע הדרך בין קיסרי לצפון, נסיגות המרידה החודשים אשר נתגלו. בארץ סוריה זו" כדבר המטה הצבאי הרומאי מחזיבים את יוקתו המתמיד של לגיון גבורים זה.

נישואי חיילים במקום שרותם פאפיניוס: איסור הנשואין — שריד גזעני

גודע ממקורות יודעי דבר, כי ועדת החוקה ברומא מעבדת הצעת חוק חדשה בדבר היתר נישואים לחיילים במקום שרותם. תם היועץ המשפטי פאפיניוס התקף בשורת מאמרים חריפים פים בעתון "דבר הקפיטולי" נוסף את המצב השורר עתה, ורעין דבריו הוא שאין לראות באיסור הנשואין אלא גזענות פשוטה. "ישבן חצי האי חשבו פגע שדמם יותר אדום מיוש" בי הפרובינציות, כותב פאפיניוס. "עליכן אסור לערוב את דמם עם דמי הברברים, אולם היום אין חצי האי אלא חלק מן הקיסרות, והקיסרות, פירו" שה כל הפרובינציות וכלל זה המטרופוליטן". בסכמו את מאמריו הוא אומר: "יש לבטל את הסטאטוס הקים שמעולם לא היתה לו הצדקה מעשית. כל שכן מוסרית".

אנשי הפוליטיקה רואים ב"הצעת חוק זאת משקל נגדי למגמת הכללמתיות של סחירוס

אפוזיציה, גזענית" לשלטון סוירוס רומיים, "טהורי גזע" מתנגדים למתן זכויות נרחבות לפרובינציות

מאת סופרנו ברומי —

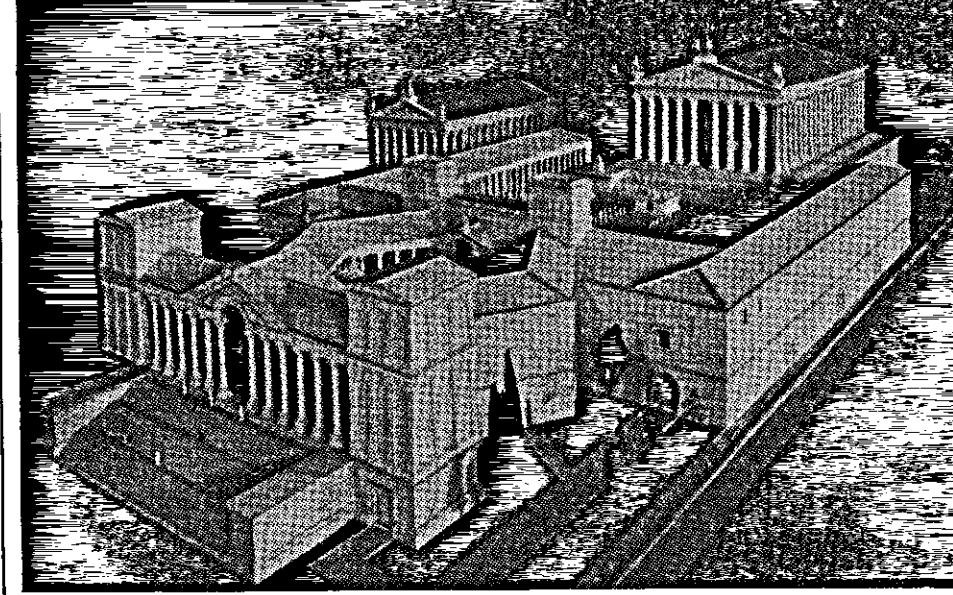
לחיות: נקידים או נקידעת. העיקר כמובן לא לצאת נקי מנכסיהם...

רוח תקיפה בדיוני הסינאט למרות הפעילות הקדחתנית שמאחורי הקלעים, עבודת הסינאט נמשכת מסדרה. מספר המשתתפים בישיבות הבית מלא. יש תלות פעילות רבה זאת בכניסתו של פאפיניאנוס, חניך המכללה למשפט שבבית רוח, לתפקיד יועץ משפטי של סוירוס.

הסינאט סמך ידו פה אחד על תוקן חומת אדריאנוס, שה למעלה מ-70 שנה לא תוקנה.

העתון "רומי הטהורה" נס" גר לפי צו מיוחד מטעם היועץ המשפטי פאפיניאנוס בגלל מאמר חריף שפורסם בו נגד השינויים באדמיניסטרציה של הקיסרות ומתוך רמזים עוק" צנינים נגד האוגוסטוס קיסר לוציוס ספטימוס סוירוס. המאמר פתח בהתקפה על המנוי של גודו פריטוריאניס שלא מבני רומי. מכאן עבר הכותב (האלמוני "הפתחן" ב" לשון התודעה הרשמית), להת" קף את הקו החדש של מתן זכויות נרחבות לפרובינציות (נומידיה מצרים וכו'). תוך רמז שקוף מאוד למצואו האפי" ריקני-פלוטו של הקיסר, הוהיר מחבר המאמר את הסינאטורים בני "הדם הרומי הטהור" מפני שכנת התפוררותה של האימ" פריה על ידי הגדלת הוצפתן ותביעותיהן של הפרובינציות והעלאת בני הפרובינציות למדרגות מפתח. היתר הנישואין של החיילים עם בנות המקום בא הם חיים, אף הוא לא יגביר את הכוח הלאומי. "עוד מעט והברברים ישלטו בנו מבפנים ויקרעו מגופנו מבחוף". ומה שלא הצליח חניבעל מבחוף יצליחו מעריציו מבפנים — מסיים בעל המאמר ברמזו על ידי כך להערצה הידועה אשר מעריך קיסר סוירוס את בן" ארצו הגדול, שכמעט ומוטט את אשיות האימפריה.

הבנינים הארמיים המפוארים בבקל-בק

הקיסר סוירוס מבטח לתנוך את החייל המפואר ליופיטר בהילופליס. כדי להגשים הבטחתו עליו נוצח סופית את יגור. בנין זה יחיל שתוחנתו מזבתא עליל נמשך ארבעים שנה.

מאמר זה צויין בצו השלטון כ"מסית לגזענות". "אנו גאים כולנו — נאמר בצו — על היר" תינו בני הקיסרות האחת הג" דולה, כולנו אורחיה הנאמנים וכולנו מגדלים את שמה ומגיר" גים עליה. הפוגע או המתכוון לפגוע בכבודו של הקיסר באימפריה הוא פוגע".

ששה סדרי משנה

לשון המשנה — שלב חשוב בהתפתחות שפתנו העברית לאחר התנ"ך. כאן היה נש"אנו הרם נאמן לעצמו — הוא, שכה קינא תמיד לעברית והצטער צער רב על התפש"טות ה"סורית" הגלותית ב"ארץ ישראל.

העורך נהר בקפידה רבה מלהכניס "ארמית" למשנה. ה"סורית" בה — כל תיראה וכל תימצא פרט לאי"אלו נוסחאות של שטרות וגישין או עדויות קדמונים שרובאו ב"שונן בכל הספר — לשון עבר" רית צחה למופת, מדוקדקת ומנופה — לשון למופת לדורנו ולדורות.

לדורות

הספר שלפנינו הוא גם פרי וגם שורש: הוא פרי — שהרי הוא תולדה של התפתחות ארו" כה מלא בעם רם התרבות ממשה רבנו עד רב"ה. והוא גם שורש, משום שגרעינים רבים צפונים בו — של הכרת חוק, עמקת-מוסר, אמונה — הע"תניים לגדול ולצמח לאילן דעת ומשפט רב-פארות וכבד"ענפים.

מסע הבזק של הקיסר

סחירוס להכין את צבאו למסע, ואחר כך עבר במצרים. בזק תוך 40 יום את הדרך בין איור חינה למ" בואות רומא. יוליאנוס שלט ששים וששה ימים בסך הכל. אחרי פיק זמן קצר זה איבד את חצרו ואת ראשו כאחד, וסחירוס היה השליש החדש של ר"מ האימפריה. יחסי של סחירוס עם אלבינוס הם יריבוניים — לפחות למראית עין. ואשר ליגור — הרי כוכבו, כידוע, וזעזע יותר ויותר.

הקיסרית — בת ארם כדאי להקדיש מלים מספר גם לאשתו של הקיסר:

סודלי צור למה? מועלי לודקי למה?

של נעלי נכר מעל רגליך קנה בטבריה כחנות שבשוק העליון

"מצעדי חן"

סודלי עץ, סודלי שעם, מועלי עור, מועלי נשים, עם זפק, אפיץ אפרסאון

מבית המלאכה עיש ר' יוחנן הסודלר בסוסיתא